

На основу члана 70. став 1. Закона о основној школи ("Службени гласник РС", број 50/92), министар просвете доноси

Правилник о Програму рада стручних сарадника у основној школи

Правилник је објављен у "Службеном гласнику РС - Просветни гласник", бр. 1/94 од 22.1.1994. године.

Члан 1.

Овим правилником уређује се програм рада стручних сарадника у основној школи: школског педагога, школског психолога, социјалног радника, дефектолога, библиотекара и медијатекара.

Члан 2.

Рад стручних сарадника у основној школи организује се ради успешнијег остваривања циља и задатака основног образовања и васпитања и наставног плана и програма у основној школи.

Члан 3.

Стручни сарадници учествују у пословима планирања, програмирања, организовања, унапређивања и праћења рада школе, односно образовног процеса: сарађују са наставницима; сарађују са ученицима и прате и подстичу развој ученика: индивидуалних способности и склоности, интелектуалног, емоционално-социјалног и професионалног развоја; пружају помоћ обдареним ученицима, као и ученицима која имају тешкоћа у учењу и раду и развоју; помажу ученицима који живе у тежим социјалним приликама; сарађују са родитељима ученика и другим институцијама које имају утицаја на школу и васпитно-образовни процес.

Члан 4.

Програм рада стручних сарадника у основној школи одштампан је уз овај правилник и чини његов саставни део.

Члан 5

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Просветном гласнику".
Број 110-00-4/94-02
У Београду, 4. јануара 1994. године

Министар,
проф. др **Миливоје Лазић**, с.р.

ПРОГРАМ РАДА СТРУЧНИХ САРАДНИКА У ОСНОВНОЈ ШКОЛИ

А. ШКОЛСКИ ПЕДАГОГ И ШКОЛСКИ ПСИХОЛОГ I ЦИЉ И ЗАДАЦИ

1. Циљ

Примена савремених теоријских и практичних сазнања психолошке и педагошке науке у процесу остваривања задатака основног образовања и васпитања и унапређивање образовно-васпитног рада.

2. Задаци

- 1) Учествовање у стварању програмских, педагошко-организационих и дидактичко-методичких услова за остваривање циљева основне школе.
- 2) Унапређивање, осавремењивање и рационализација образовно-васпитног рада.
- 3) Учествовање у праћењу и вредновању остварених резултата образовно-васпитног рада.
- 4) Подстицање и праћење развоја ученика (интелектуалног, социјалног, емоционалног, моралног, естетског, физичког и професионалног).

5) Организовање педагошко-психолошког образовања наставника.

6) Остваривање сарадње с родитељима, предшколским установама, средњим школама, факултетима, институтима, здравственим, социјалним и културним установама, стручним службама Републичког завода за тржиште рада и другим институцијама од значаја за основног образовање и васпитање.

II ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА И ВРЕДНОВАЊЕ ОСТВАРЕНИХ РЕЗУЛТАТА (4 сата недељно)

1. Планирање и програмирање

Послови школског педагога и школског психолога

а) Учествовање у изради концепције годишњег програма школе.

б) Ангажовање у изради планова и програма: унапређивања образовно-васпитног рада; васпитног рада с ученицима; стручних органа; педагошко-психолошког усавршавања наставника, посебно приправника; корективног рада с ученицима који имају проблема у учењу, понашању у развоју; ваннаставних активности ученика; рада с даровитим ученицима; професионалне оријентације, целодневне наставе и продуженог боравка; сарадње школе и породице.

в) Усклађивање појединачних програма с полазном концепцијом годишњег програма рада школе.

г) Сачињавање годишњих и месечних планова и програма рада педагога и психолога: сарадња с наставницима у изради планова рада редовне, додатне и допунске наставе, одељењских заједница, секција, екскурзија, излета, приредби и друго; планирање огледних и угледних часова и активности; израда програма корективног рада и здравственог васпитања.

2. Организација педагошког рада школе

- примењивање педагошко-психолошких принципа у изради распореда часова и смена, подели одељењског старешинства, организовање ваннаставног рада, и друго;

- предлагање нових организационих решења образовно-васпитног рада.

3. Праћење и вредновање рада школе

Послови школског педагога и школског психолога

Праћење:

- организације образовно-васпитног рада школе (посебно ефикасности нових организационих облика рада);

- реализације циљева и задатака појединих наставних предмета и области;

- ефеката иновативних подухвата (нових садржаја, облика, метода и средстава, образовно-васпитног рада, мотивационих подстицаја и посебних васпитних мера);

- постигнућа ученика у наставном и ваннаставном раду;

- усклађености програмских захтева са узрасним карактеристикама ученика;

- оптерећеност ученика;

- поступака оцењивања;

- примене нових наставних планова и програма.

Послови школског педагога

Праћење и вредновање:

- корелације садржаја програма у оквиру једног и више наставних предмета;

- организације рада школе и ефеката планираних иновација.

Послови школског психолога

Праћење и вредновање:

- мотивације ученика за рад и учење;

- развоја и напредовања личности ученика;

- усклађености програмских захтева с индивидуалним могућностима ученика.

III УНАПРЕЂИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА И ИНСТРУКТИВНИ ПЕДАГОШКО-ПСИХОЛОШКИ РАД С НАСТАВНИЦИМА

(педагог 8, психолог 6 сати недељно)

Послови школског педагога и школског психолога

1. Сарадња с наставницима и директором школе:

- идентификовање, конкретизовање и операционализовање циљева и задатака образовно-васпитног рада;
- одабирање рационалних облика, метода и средстава образовно-васпитног рада;
- упознавање наставника са савременим дидактичким иновацијама и њиховом практичном применом (проблемска настава, програмирана настава, индивидуализирани и диференциран рад на нивоима, осмишљено учење, хеуристичко моделовање наставе, групни облици рада, рад у паровима и друго);
- пружање помоћи у планирању и извођењу огледних часова и других образовно-васпитних поступака;
- упознавање стручних актива, одељењских већа и наставничког већа с резултатима анализа, испитивања, проучавања и истраживања;
- прилагођавање плана и програма за основну школу узрасним и индивидуалним карактеристикама ученика;
- учествовање у утврђивању образовних захтева за поједине категорије ученика;
- идентификовање обдарених ученика као и оних који имају проблема у учењу и развоју и организовање одговарајућег образовно-васпитног рада;
- откривање узрока заостајања појединих ученика или одељења у школском раду и учењу и предузимање или предлагање одговарајућих педагошких мера;
- подстицање развоја мотивације за рад и учење (посебно унутрашње мотивације);
- учествовање у вредновању резултата образовно-васпитног рада и изради критеријума и инструмената за објективно оцењивање ученика;
- остваривање циљева и задатака професионалне оријентације ученика.

2. Сарадња с одељенским старешинама:

- пружање помоћи у упознавању, подстицању и праћењу свих компонената развоја личности ученика (физичког, интелектуалног, моралног, емоционалног, социјалног и професионалног);
- упознавање с принципима групне динамике и социјалне интеракције и пружање помоћи у формирању и вођењу ученичког колектива;
- откривање узрока поремећаја понашања појединих ученика или група и предузимање одговарајућих васпитних мера;
- испитивање интересовања ученика и њиховог адекватно укључивање у рад секција, друштвених организација; друштвено-корисног рада и других облика њиховог ангажовања;
- праћење и усклађивање оптерећености ученика наставним и ваннаставним активностима (домаћи задаци, тестови, контролни задаци, такмичења и друго).

Послови школског педагога

- рад с наставницима у припремању и планирању непосредног образовно-васпитног рада (планирање и припремање часа, избор облика, метода, средстава и организација рада и сл.);
- анализа часова којима је присуствовао педагог и других облика образовно-васпитног рада и сагледавање њихове дидактичко-методичке заснованости (оствареност циљева и задатака, временска артикулација; ефикасност примењених метода, облика и средстава, активност ученика и наставника и друго);
- испитивање узрока проблема који се јављају у образовно-васпитном процесу;
- педагошко-инструктивни рад с наставницима (упознавање са педагошко-дидактичким и методичким иновацијама и могућностима унапређења васпитног рада с ученицима, решавање проблема који настају у односима наставник - ученик итд.);
- дидактичко-методичко осмишљавање рада с даровитим ученицима и онима који имају потешкоћа у образовно-васпитном раду;
- упућивање наставника на коришћење педагошке литературе ради осавремењивања наставног процеса;
- учествовање и пружање помоћи наставницима у реализацији образовно-васпитних циљева и задатака појединих наставних тема и јединица;
- рад с наставницима у остваривању задатака професионалне оријентације.

Послови школског психолога

- учествовање у операционализацији образовно-васпитних циљева на нивоу знања, схватања, примене и стваралачке прераде градива;
- пружање помоћи у подстицању оптималног развоја ученика на основу утврђених индивидуалних карактеристика;
- упознавање с психолошким принципима успешног учења и мотивације за рад;
- испитивање ефикасности појединих облика и метода образовно-васпитног рада у односу на индивидуалне карактеристике ученика (способности, мотивацију, особине личности и образовних постигнућа);
- утврђивање психолошких узрока заостајања ученика у образовним постигнућима и појединим видовима развоја и предлагање програма за подстицање њиховог напредовања;
- пружање помоћи и идентификовању обдарених ученика, утврђивање врсте обдарености и предлагање програма за подстицање и усмеравање њиховог развоја;
- указивање наставницима и одељењским старешинама на узроке поремећаја интерперсоналних односа у одељењским заједницама и предлагање мера за њихово превазилажење;
- пружање помоћи наставницима и одељењским старешинама у усмеравању професионалног развоја ученика;
- анализирање часова на којима је присуствовао психолог и појединих облика образовно-васпитног рада, ради сагледавања прилагођености садржаја програма развојном узрасту ученика, атмосфери у одељењу, мотивацији за рад и друго.

IV РАД СА УЧЕНИЦИМА **(педагог 8, психолог 10 сати недељно)**

Послови школског педагога и школског психолога

- утврђивање зрелости за превремени, редовни и одложени полазак у школу;
- структурирање одељења првог, а по потреби и других разреда;
- праћење успеха и напредовања ученика у настави и ваннаставним активностима у односу на постављене циљеве и задатке;
- праћење и подстицање развоја ученика;
- идентификовање ученика којима је потребан корективни рад и организовање образовно-васпитног рада с њима;
- препознавање, откривање и идентификовање даровитих ученика и стварање оптималних услова за њихов развој и успешно напредовање;
- рад на формирању ученичких колектива;
- унапређење рада слободних активности;
- сарадња с ученицима (V-VIII) у припремању екскурзија, посета - излета, прослава, културних, спортских, хуманитарних и других активности;
- организовање психолошко-педагошког и здравственог превентивног образовања ученика;
- обављање инструктивног рада ради рационалне организације рада и учења;
- припремање трибина, предавања, дискусија и других организационих облика из различитих области (културе, науке, спорта, политике и друго);
- упознавање ученика с подручјима рада и уписном политиком средњих школа;
- подстицање активног, испитивачког понашања ученика према себи и свету рада и пружање помоћи у изради личних професионалних планова;
- усмеравање ученика за осмишљено коришћење слободног времена.

Послови школског педагога

- испитивање образовне спремности деце за превремени полазак у школу;
- идентификација и рад на отклањању педагошких узрока проблема у учењу и понашању;
- индивидуални и групни рад с ученицима који имају проблема у понашању и учењу;
- рад са школском заједницом у остваривању образовно-васпитних задатака;
- професионално усмеравање обдарених ученика и оних који заостају у образовно-васпитним постигнућима;
- праћење и проучавање интересовања и постигнућа ученика и сагледавање њихове усклађености с професионалним жељама и опредељењима.

Послови школског психолога

1. Испитивање:

- интелектуалне, социјалне и емоционалне зрелости ученика за полазак у школу;
 - општих и посебних способности;
 - мотивације за школско учење;
 - особина личности;
 - вредносних оријентација и ставова;
 - групне динамике одељења и статуса појединца;
 - склоности и интересовања за одређене образовне профиле и професионалне зрелости;
 - ученика који подлежу категоризацији;
 - психолошких чинилаца успеха и напредовања ученика и одељења.
2. Израда инструмената за испитивање знања и осталих карактеристика личности (тестова знања, анекта, скала, процена, социоматеријских упитника и др.);
3. Организовање:
- предавања, трибина и других активности из области педагошке, развојне и социјалне психологије и менталне хигијене;
 - саветодавно-инструктивног рада с неуспешним ученицима у настави, с тешкоћама у емоционалном развоју у сазревању, са сметњама у физичком развоју, с тежим породичним проблемима (деца без родитеља, непотпуне породице, алкохолизма у породици и другог), поремећеним понашањем;
 - оспособљавање ученика за усвајање рационалних метода учења и самообразовање;
 - активности на професионалном усмеравању ученика који заостају у психофизичком развоју као и оних који се одликују општим или посебним врстама обдарености.

V САРАДЊА С РОДИТЕЉИМА

(3 сата недељно)

Послови школског педагога и школског психолога

- испитивање интересовања и могућности родитеља за укључивање у поједине облике рада школе (секције, предавања, посете и сл.);
- пружање помоћи родитељима чија деца имају проблеме у развоју, учењу и понашању;
- сарађивање с родитељима обдарене деце;
- оспособљавање родитеља за пружање помоћи деци у подстицању и усмеравању њиховог професионалног развоја, као и ради професионалног информисања родитеља о плановима уписа, кадровским потребама, мерилима и критеријумима уписа;
- педагошко-психолошко образовање родитеља;
- пружање помоћи у осмишљавању слободног времена деце.

Послови школског педагога

- пружање помоћи у васпитном раду с децом;
- инструктивно-саветодавни рад с родитељима даровитих ученика и ученика који имају тешкоћа у учењу и понашању;
- оспособљавање родитеља за решавање проблема који се односе на учење и понашање.

Послови школског психолога

- упознавање родитеља с психолошким карактеристикама деце и пружање саветодавне помоћи у усмеравању њиховог развоја;
- давање савета за решавање развојних и других проблема ученика, који су последица поремећених породичних односа;
- саветодавно-инструктивни рад с родитељима чија деца имају тешкоћа у учењу и развоју;
- пружање помоћи у благовременом откривању обдарене деце и указивање на могућности подстицања и усмеравања њиховог општег и професионалног развоја.

VI ИСТРАЖИВАЊЕ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНЕ ПРАКСЕ

- аналитичко-истраживачки рад

(3 сата недељно)

Послови школског педагога и школског психолога

- истраживање и сагледавање општих услова за одвијање образовно-васпитног рада у школи;

- истраживање постојеће образовно-васпитне праксе и специфичних проблема и потреба школе;
- проверавање ефикасности нове образовне технологије;
- учествовање у програмирању и извођењу огледа;
- учествовање у истраживањима других школа, научних и просветних институција.

VII РАД У СТРУЧНИМ ОРГАНИМА (2 сата недељно)

Послови школског педагога и школског психолога

- унапређивање рада стручних органа школе;
- решавање актуелних образовно-васпитних проблема;
- извештавање о резултатима обављених анализа, прегледа, испитивања и мини истраживања и предлагање одговарајућих педагошких и других мера;
- унапређивање образовно-васпитне праксе (предлагање рационализације образовно-васпитног рада и примене ефикаснијих облика, метода и средстава наставних и других видова рада с ученицима).

VIII САРАДЊА СА СТРУЧНИМ ИНСТИТУЦИЈАМА, ДРУШТВЕНОМ СРЕДИНОМ И СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ (1 сат недељно)

Послови школског педагога и школског психолога

- испостављање сарадње с образовним, здравственим и социјалним институцијама и другим установама које доприносе остваривању циља и задатака образовно-васпитног рада;
- изграђивање концепције плана и програма стручног усавршавања наставника и стручних сарадника у школи;
- предлагање стручне литературе и периодике;
- реализовање програма педагошко-психолошког и дидактичко-методичког усавршавања;
- учествовање у организованим облицима размене искустава и сарадње школских педагога и психолога (активи, секције, сабори, конгреси и сл.);
- организовање индивидуалног рада на стручном усавршавању;
- учествовање у менторском раду с приправницима.

IX ВОЂЕЊЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ

Послови школског педагога и школског психолога

- вођење документације о свом раду: план и програм рада (годишњи - глобални и месечни - оперативни), дневник рада, досијеа о раду с ученицима који захтевају посебан рад, документација о извршеном истраживачком раду, обављеним прегледима, извештајима и сл.);
- учествовање у унапређивању школске педагошке документације, посебно оне које се односи на планирање и праћење реализације програма рада школе;
- вођење евиденције о сарадњи с ученицима, наставницима и родитељима.

X ПРИПРЕМА ЗА РАД (10 сати недељно)

Послови школског педагога и школског психолога

1. Припремање и планирање:

- рад с ученицима, наставницима и родитељима;
- анализа и саопштења;
- предавања за ученике, наставнике и родитеље;
- материјала за поједина истраживања и израду инструмената;
- посета часовима;
- огледних предавања;
- увођење иновација у образовно-васпитни процес;
- праћење и проучавање потребе стручне литературе.

2. Припремање и договарање са осталим стручним сарадницима, тимовима и стручним институцијама о заједничким задацима и активностима у школи и изван ње.

Б. СОЦИЈАЛНИ РАДНИК

I ЦИЉ И ЗАДАЦИ

1. Циљ

Примена савремених теоријских и практичних сазнања социјалног рада у процесу реализације циља и задатака основног образовања и васпитања, а посебно у остваривању социјалне и социјално-превентивне функције школе.

2. Задаци

- 1) Систематско изучавање социјалних и материјалних услова живота и рада ученика и њихових породица.
- 2) Предузимање општих и специфичних превентивних мера за побољшавање и уједначавање животних услова ученика.
- 3) Сарадња са осталим стручним сарадницима, наставницима, родитељима, стручним и друштвеним организацијама и институцијама.
- 4) Организовање и пружање одговарајућих видова социјалне помоћи.
- 5) Организовање и учествовање у добровољним хуманитарним, социјалним, социо-културним активностима ученика.

II ОБЛАСТИ РАДА

- 1) Учешће у планирању и програмирању васпитно-образовног рада.
- 2) Остваривање појединих васпитно-образовних активности.
- 3) Рад са ученицима и њиховим родитељима.
- 4) Аналитичко-истраживачки рад.
- 5) Рад у стручним органима.
- 6) Стручно усавршавање.
- 7) Сарадња са друштвеном средином и стручним институцијама.
- 8) Вођење документације о свом раду.

1. Учешће у планирању и програмирању рада

- одељењских заједница;
- стручних органа;
- ваннаставних активности;
- професионалне оријентације;
- дневног боравка;
- сарадње породице и школе;
- здравствено-социјалног васпитања и програма едукације ученика у односу на болести зависности и
- побољшања социјалне функције школе.

2. Остваривање појединих активности

- организовање, унапређивање и подстицање социјално-хуманитарних активности ученика;
- рад на санирању неповољних социјалних услова живота и рада ученика;
- учешће у организовању активности дневног боравка, исхране и сличних потреба ученика;
- испитивање интересовања ученика и у складу са њима организовање тематских предавања, трибина, дискусија и слично;
- упућивање ученика на правилно коришћење слободног времена, пре свега укључивањем у рад секција, ученичких организација, хуманитарних активности и слично;
- учешће у обезбеђивању донаторства за организовање одмора и рекреације ученика за време распуста и викенда;
- учешће у откривању ученика са сметњама у развоју и њихово упућивање на одговарајући третман (специјални корективни рад, специјално васпитање и образовање);
- упознавање наставника и одељенских старешина са узроцима неуспеха појединих ученика условљених породичним и социјалним разлозима и давање предлога за пружање одговарајуће, помоћи;
- упознавање наставника са специфичним условима развоја ученика и потребом за различитим образовно-васпитним приступом у зависности од утврђених специфичности;

- упознавање одељенских старешина са социјалном структуром и социјалном динамиком одељења;
- сарадња с наставницима и стручним сарадницима на превентивном отклањању проблема у васпитно-образовном раду;
- учешће у структурирању одељења првог, а по потреби и других разреда с посебним акцентом на социјалну структуру породице (образовни статус родитеља, запосленост родитеља, стамбени и материјални услови дефицијантност породице);
- учешће у раду на професионалној оријентацији ученика (давање информација о областима рада, врстама занимања, уписаној политици дефицијентним занимањима - могућностима запошљавања, добијања кредита, стипендија домова итд.)

3. Рад са ученицима и њиховим родитељима

- систематско праћење материјалних и друштвених услова живота и рада ученика и њихових породица, и предузимање одговарајућих подстицајних мера (у школи и ван ње);
- учешће у идентификацији и раду са ученицима који имају проблема у учењу и владању;
- учешће у идентификацији обдарених ученика, пружање помоћи подстицању њиховог општег и професионалног развоја;
- рад са ученицима који имају проблема у породици (поремећени односи родитеља, болести зависности, раздвојеност родитеља - иностранство, живот у другом граду, тешке и хроничне болести и слично);
- рад са ученицима у предлагању и осмишљавању излета, екскурзија, зимовања, летовања прослава;
- праћење ангажовања ученика у ваншколским активностима и анализа остварених резултата;
- сарадња са родитељима на санирању лоших услова живота и циљу задовољавања социјалних потреба ученика;
- организовање саветодавног рада са родитељима чија деца имају проблема у учењу и владању;
- одлазак на терен - посећивање породица ученика ради сагледавања услова живота и изналажења начина за превазилажење уочених проблема;
- испитивање интересовања и могућности родитеља за укључивање у поједине облике рада у школи (тематска предавања, посете предузећима, учешће у организацији и реализацији друштвено корисног рада, излета, екскурзија, уређења школе) и
- учешће у професионалном информисању и образовању родитеља.

4. Аналитичко-истраживачки рад

- праћење и анализирање социјалних услова и потреба ученика;
- праћење и проучавање узрока неуспеха условљених породичним и социјалним приликама;
- израда информација о социјално угроженим ученицима;
- изучавање и примена савремених облика социјалног рада;
- учешће у анализама и истраживањима која се предузимају у циљу унапређивања образовно-васпитног рада;
- учешће у истраживањима других институција које се баве проблематиком школе, ученика и породице.

5. Учешће у раду стручних органа

- информисање стручних органа о резултатима извршених истраживања и анализа;
- сарадња са одељенским већима, директором и стручним сарадницима у решавању образовно-васпитних проблема.

6. Учешће у стручном усавршавању

- упознавање наставника са могућим мерама за превазилажење социјалних проблема ученика;
- упознавање наставника са социјалном функцијом школе;
- упознавање образовно-васпитних проблема школе и њене социјално-заштитне функције у циљу јединственог деловања у тиму стручњака и
- перманентно стручно усавршавање (учешће и посета семинарима, скуповима, округлим столовима и праћење стручне литературе).

7. Сарадња са стручним и другим институцијама

- сарадња са другим основним школама, предшколским установама, средњим и школама у којима стичу образовање и васпитање ученици ометени у развоју; центром за социјални рад, здравственим установама, домовима за децу и омладину, другим стручним установама; културним, спортским и другим институцијама.

8. Вођење евиденције и документације о раду

- учешће у вођењу документације која се односи на планирање и реализацију живота и рада школе;

- вођење евиденције о условима живота и развоја ученика;

- вођења евиденције о ученицима који се налазе у стању социјалне потребе и предузетим мерама;

- вођење дневника рада;

- вођење посебне документације о ученицима који су на индивидуалном третману (социјална анализа, лист праћења и др.).

Социјални радник је одговоран за квалитет овога рада, и поштовање професионалне тајне (на податке осетљиве за лични и друштвени интегритет ученика и њихових породица) било да је до ње дошао сопственим радом или је резултат сарадње са другим стручним сарадницима и наставницима школе.

В. ДЕФЕКТОЛОГ - ЛОГОПЕД

Програм логопедског рада у школи односи се на рад са децом са говорно-језичким поремећајима или тешкоћама везаним за говорно понашање. Како је говор у школи основно средство за социјализацију деце и преношење знања било усмено или писано, то су сметње у говорној комуникацији озбиљна препрека за постизање успеха као и за интелектуални, емоционални и социјални развој. Истраживања показују да 30-50% деце у основној школи има сметње у комуникацији.

І ЦИЉ И ЗАДАЦИ

Циљ и задаци логопедског рада:

1) потпомагање говорно језичког развоја када је он испод нивоа и стандарда за одговарајући узраст детета;

2) превентива говорно језичких поремећаја;

3) откривање деце са говорно језичким поремећајима;

4) откривање деце са тешкоћама у читању и писању (дислексија и дисграфија);

5) корекција постојећих говорно-језичких поремећаја;

6) корекција поремећене функције читања и писања;

7) упућивање наставника у проблем говорног понашања деце;

8) сарадња са наставницима, нарочито матерњег језика на реализацији корекционог поступка;

9) сарадња са осталим стручњацима дијагностичког тима у школи (лекар, психолог, школски педагог и социјални радник);

10) организација индивидуалног и групног третмана;

11) вођење кумулативног досијеа и праћење говорног развоја детета;

12) обавештавање стручних тела, просветно-педагошке службе и стручне јавности о резултатима логопедског рада у школи;

13) увођење логопедске службе у основне школе омогућиће наставницима да упознају проблеме говорно језичких поремећаја, као што су: врсте и степени говорног оштећења, узроци њиховог настанка и последице које ови поремећаји остављају на ментални, емоционални и интелектуални развој ученика, и да на основу тог познавања остваре пуну сарадњу са стручном логопедском службом у интересу деце којој је потребна помоћ логопеда.

Логопедски рад обухвата:

1. третман неправилности у изговору појединих гласова, као што су умекшавања и замењивања неких гласова из групе африката и фрикатива;

2. потпуна немогућност изговора гласова, као што су "р", "љ", "њ", "л" и сл.;

3. појачани незални, латерални или интердентални (врски изговор већег броја гласова, или јача налазна (уњава), обојеност целог говора;

4. недовољно развијене језичке структуре, као што су: речник, граматика и синтакса, у односу на дечји узраст и узрастне норме језичке развијености осталих ученика;

5. изразито вербално заостајање условљено ометеним психичким и физичким развојем детета, као што су болести, лакша ментална заосталост и неадекватни социо-културни фактор; изузимају се деца чији матерњи језик није српски и чије непознавање овог језика захтева посебан третман;

6. деца која изузетно тешко савлађују процес читања, писања и рачунања, која због субјективних неурофизиолошких, аудиовизуелних, перцептивних и емоционалних сметњи не одговарају захтевима наставе и поред посебног ангажовања наставника и породице;

7. деца која муцају, говоре одвише брзо, брзоплето, неразговорно или патолошки споро, која су ван наставе вербално флуентна, а на часовима доживљавају емоционално - физиолошке блокаде, страх од говора, говорну несигурност, или немогућност језичке интерпретације под специфичним говорним околностима;

8. деца која имају функционалне промене у квалитету ларингеалног, гласа као што су промуклост, неприродна висина гласа, ослабљен интензитет, неправилна мутација и слично;

9. деца која не чују добро и код које услед мање уочљивог губитка слуха постоје сметње у праћењу наставе, у вербалној комуникацији, развој апстрактних језичких појмова и општем успеху.

ВЕЖБЕ

- Вежбе за развој аудитивне перцепције;
- Вежбе за развој визуелног опажања;
- Вежбе за развој тактилно-кинестатичких оцета и моторике;
- Усмеравање ваздушне струје;
- Вежбе формирања гласа (омисија, супституција);
- Вежбе за корекцију дисторзованих гласова;
- Вежбе остваривања гласовних транзиција;
- Вежбе усвајања спонтане употребе и аутоматизације ново научених гласова;
- Вежбе за кориговање недостатка језичког развоја;
- Кориговање читања и писања (дислекција и дисграфија);
- Вежбе за кориговање муцања, брзоплетог говора;
- Вежбе за корекцију основног гласа;
- Психомоторне вежбе.

Г. ШКОЛСКИ БИБЛИОТЕКАР - МЕДИЈАТЕКАР

І ЦИЉ И ЗАДАЦИ

1. Циљ

Развијање културе читања код ученика и њиховог оспособљавања за самостално коришћење и проналажење потребне књижне и некњижне грађе.

2. Задачи

1. Развијање потреба, навика и интересовања за коришћење библиотечко-медијатечке грађе.

2. Подстицање стваралачких потенцијала ученика коришћењем одговарајуће информацијске грађе.

3. Коришћење савремених облика и метода рада с ученицима.

4. Учествовање у остваривању програма образовно-васпитног рада школе.

5. Подстицање и упућивање ученика, наставника и сарадника на коришћење фондова народних и других библиотека.

6. Набављање библиотечко-медијатечке грађе и њихова физичка обрада, инвентарисање, класификација, сигнирање и каталогизација.

7. Вођење прописане евиденције и документације о раду школске библиотеке - медијатеке.

8. Заштита библиотечко-медијатечке грађе и њихова периодична ревизија.

II ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ РАДА

(2 сата недељно или 88 годишње)

- Изграђивање годишњег, месечних и оперативних планова рада;

- планирање и програмирање рада с ученицима у библиотеци;
- припремање програма рада библиотечке и медијатечке секције;
- планирање набавке медијатечке грађе, литературе и периодичних публикација за ученике, наставнике и сараднике.

III ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛАТНОСТ (22 сата недељно или 968 годишње)

а) Рад с ученицима

- упознавање с радом школске библиотеке-медијатеке, с библиотечно-медијатечким фондом и мрежом библиотека;
- упознавање с врстама библиотечно-медијатечке грађе и оспособљавање за њено самостално коришћење;
- упознавање с пословима библиотекара медијатекара и другим сродним занимањима;
- пружање помоћи при избору литературе и друге грађе;
- остваривање програма образовно-васпитног рада с ученицима у школској библиотеци - медијатеци;
- испитивање потреба и интересовања за књигом и другом библиотечно-медијатечком грађом;
- формирање навика за самостално налажење потребних информација и развијање читалачких способности;
- развијање навика за чување, заштиту и руковање књижном и некњижном грађом;
- пружање помоћи ученицима у организовању самосталног рада ван школе;
- развијање метода самосталног рада за коришћење књижног и некњижног материјала;
- припремање и реализовање посебних програма намењених појединим групама ученика (допунски, додатни рад и ваннаставне активности);
- укључивање у рад библиотечке секције и пружање помоћи у остваривању њеног програма рада;
- организовање сусрета с познатим личностима, писцима и другим јавним и културним радницима.

б) Сарадња с наставницима и стручним сарадницима

(3 сата недељно или 132 годишње)

- Припремање годишњег плана за обраду лектире;
- коришћење књижно-библиотечке грађе за наставнике и стручне сараднике;
- планирање набавке књижне и некњижне грађе;
- информисање стручних актива, стручних сарадника и директора и набавци нове стручне литературе за предмете, дидактичко-методичке и педагошко-психолошке литературе и медијатечке грађе;
- сарадња с наставницима разредне и предметне наставе о оспособљавању ученика за самостално коришћење књижне и некњижне грађе у одељењу у школској библиотеци - медијатеци;
- учешће у изради библиографија и набавци потребне литературе за остваривање предвиђених пројеката и тема из области стручног усавршавања и унапређивања образовно-васпитног рада;
- припремање књижне и некњижне грађе и других материјала за потребе редовне, додатне и допунске наставе, слободних активности и других облика образовно-васпитног рада;
- организовање посебне сарадње са наставницима издвојених одељења о организованом и систематском коришћењу књижне и некњижне грађе;
- повремено присуствовање родитељским састанцима ради давања информација о интересовањима и потребама ученика за читањем и подстицање родитеља да се и у породичном кругу негују и развијају читалачке навике.

IV БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНА ДЕЛАТНОСТ (10 сати недељно или 440 годишње)

- Систематско информисање корисника о новим књигама, листовима, часописима и медијатечној грађи;

- припремање тематских изложби (о појединим издањима, ауторима, акцијама, јубилејима и сл.);
- припремање писмених и усмених приказа књига, периодике и друге књижне и некњижне грађе;
- припремање библиографије за поједине предмете из области образовно-васпитног рада;
- изграђивање прегледа и графикона о коришћењу књижне и некњижне грађе (по разредима, предметима, одељењима и сл.);
- евидентирање учесталости коришћења ученичког и наставничко-сарадничког фонда;
- вођење библиотечко-медијатечког пословања: инвентарисање, класификација, сигнирање, каталогизирање и др.;
- израђивање азбучног и стручног каталога;
- вођење збирних и посебних фондова;
- организовање и остваривање међубиблиотечке позајмице и сарадње.

V КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ (2 сата недељно или 88 годишње)

- Учествовање у планирању и реализацији културне и јавне делатности школске библиотеке - медијатеке;
- припремање и организовање културних, такмичарских и сабирних акција (књижевне трибине, сусрети, разговори, акција "Месец дана књиге", прикупљање књига и завичајне грађе, такмичења, конкурси, читалачка значка и др.);
- учествовање у припремању и сакупљању материјала за школска информативна гласила;
- остваривање сарадње са организацијама и установама у области културе, које се организовано баве радом с децом и омладином, посебно њиховим слободним временом (културно-уметничка друштва, центри за културу, народне библиотеке и друго);
- сарађивање с новинско-издавачким кућама, радио-телевизијским центрима, филмским и позоришним кућама и сл.

VI СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ (1 сат недељно или 44 годишње)

- Праћење педагошке литературе, периодике, стручних рецензија и приказа;
- праћење стручне литературе и периодике из области библиотекарства и медијатекарства;
- учествовање на седницама стручних и других органа школе;
- учествовање на семинарима и стручним саветовањима за школске библиотекарско-медијатекаре;
- полагање стручног библиотекарског испита и стицање вишег степена стручне спреме;
- учествовање у раду актива школских библиотекарско-медијатекара на нивоу општине, града, региона и Републике;
- сарађивање с народним и другим библиотекама и савезима библиотечких радника региона и Србије.